

I

Iznad moje glave bradati patuljak od abonosa držao je svećnjak. Kanabei, ogromne presvučene fotelje, stolovi sa mermernom površinom i bogatim intarzijama sa strane ogledali su se na sjajnom parketu; na zidovima su visile slike sa prizorima sa mora, u pozlaćenim ramovima; visoki kamin ličio je na oltar postavljen uz zid, a pored trokrilnog prozora u gotičkom stilu uzdizale su se kružne stepenice koje su vodile na galeriju sa balustradom; balustrada je išla duž čitave sale. Galerija je bila ispunjena kineskim vazama i drugim predmetima od porcelana. Usnuli ljudi su ležali na sofama i foteljama, na čijim naslonima je visila njihova pohabana odeća. Tu i tamo ispod pokrivača pojavljivalo se golo stopalo ili opružena ruka koja mlitavo visi dodirujući prašnjave čizme. Još jednom smo se zatekli u jednoj od onih sala koje kao da su stvorene da nas podsete na dualizam koji je određivao sve što smo radili. Ali ovog puta nismo boravili u veličanstvenom zdanju oduzetom od trenutno razvlašćene finansijske aristokratije, niti smo to zdanje postavili u službu sopstvenih ciljeva; u njega nas je smestio vlasnik palate i trebalo je da ga što pre napustimo i da svako od nas krene sopstvenim putem. U Pariz smo stigli prethodne večeri, a došli smo iz uništene Španske republike. U palatu u Ulici Kazimira Perijea, palatu koja je za vreme Drugog carstva pripadala markizu d'Esturnelu, smešteni smo zahvaljujući njenom sadašnjem vlasniku, švedskom bankaru Ašbergu koji je svoje luksuzno zdanje ustupio Svetskom pokretu za mir i Komitetu za stvaranje nemačkog Narodnog fronta. Mada mrtav umoran, nisam mogao da zaspim, pa sam prišao polici sa knjigama i iz nje izvukao jednu. Mada je knjiga opisivala katastrofu, sa njenih požutelih stranica širio se neki neobičan mir. Kao da je taj davni događaj, opisan u knjizi, u sebi nosio nešto što je utišavalo ili ublažavalo moj unutrašnji nemir. Dvadeset sedmog juna hiljadu